

1882

KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

PANDEMİ SÜRECİNDE KREDİLERE BAKIŞ

Gizem ERİM ÖZÇELİK

Ekonomik Araştırmalar ve Proje Müdürlüğü

KONYA
Eylül, 2021
www.kto.org.tr

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ	1
2. MEVDUAT.....	2
3. KREDİLER	4
4. GAYRİNAKDİ KREDİLER	6
5. TAKİPTEKİ ALACAKLAR	7
6. BİREYSEL KREDİLER	8
7. SONUÇ.....	10

1. GİRİŞ

2019 yılının Aralık ayında ortaya çıkan ve ekonomiden siyasete tüm hayatımızda köklü değişikliklere sebep olan Covid 19 virüsü ve ortaya çıkardığı zararın uzun süre etkilerini devam ettireceği bir gerçekliktir. Tüm dünya, ekonomilerinde ortaya çıkan zararı ve bunların telafisi üzerine çalışmalar yürütmüştür. Pandemi sürecinde uygulanan kısıtlamalar, karantina, sosyal mesafe, sokağa çıkma yasakları gibi uygulamalar sosyal yaşam ve ekonomide önemli ölçüde yavaşlamaya sebep olmuştur. Ülkemiz, pandemi ile mücadele kapsamında işletmeler için çeşitli mali tedbirleri ve destekleri hayata geçirmiştir. Bu kapsamda, işletmelere ve tüketicilere yönelik; düşük faizli kredi kullanma, kredi borçlarını belli bir süreye kadar öteleme, konut kredileriyle ilgili çeşitli düzenleme imkanları sunulmuştur.

Bu kapsamda hazırlanan rapor pandemi süreci ve öncesinde kredi hareketliliğindeki değişimi görebilmek açısından faydalı olacaktır.

2. MEVDUAT

Bankacılık işlemlerinde en çok kullanılan terimlerden olan mevduat, bankalara ve benzeri kredi kurumlarına istenildiğinde ya da belli bir vade ya da ihbar süresi sonunda çekilmek üzere yatırılan paradır.

Tablo 1. Toplam Mevduat Türkiye

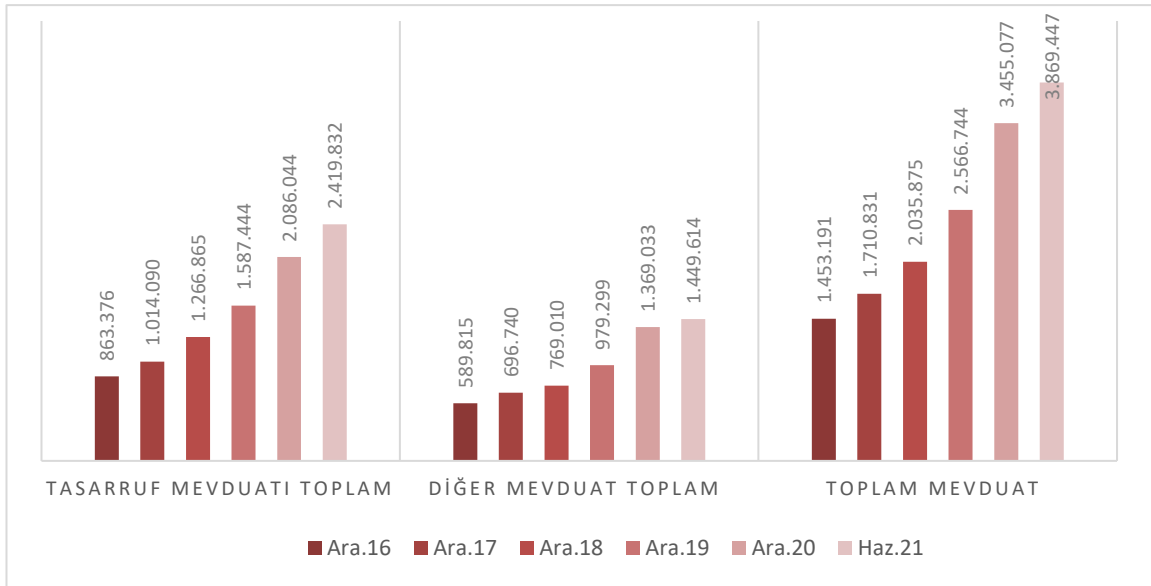
TÜRKİYE (Milyon TL)							
Tarih	Tasarruf Mevduatı	Tasarruf Mevduatı (TL)	Tasarruf Mevduatı (DTH)	Diğer Mevduat	Diğer Mevduat (TL)	Diğer Mevduat (DTH)	Toplam Mevduat
Aralık 2016	863.376	510.821	352.554	589.815	333.851	255.964	1.453.191
Aralık 2017	1.014.090	581.967	432.123	696.740	372.471	324.268	1.710.831
Aralık 2018	1.266.865	667.248	599.617	769.010	374.485	394.524	2.035.875
Aralık 2019	1.587.444	761.150	826.294	979.299	497.778	481.520	2.566.744
Aralık 2020	2.086.044	842.374	1.243.669	1.369.033	703.705	665.328	3.455.077
Haziran 2021	2.419.832	1.037.885	1.381.946	1.449.614	683.367	766.247	3.869.447

Kaynak: BDDK (Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu)

*DTH: Döviz Tevdiatı Hesabı

Ülkemizde toplam mevduat 2018 Aralık ayı itibariyle 2.035,8 milyar TL, 2019 sonu itibariyle 2.566,7 milyar TL olmuş, 2020 yılı sonunda ise bu rakam %34,6'lık artışla 3.455 milyar TL'ye ulaşmıştır.

Grafik 1. Toplam Mevduat- Türkiye (Milyon TL)

Kaynak: BDDK (Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu)

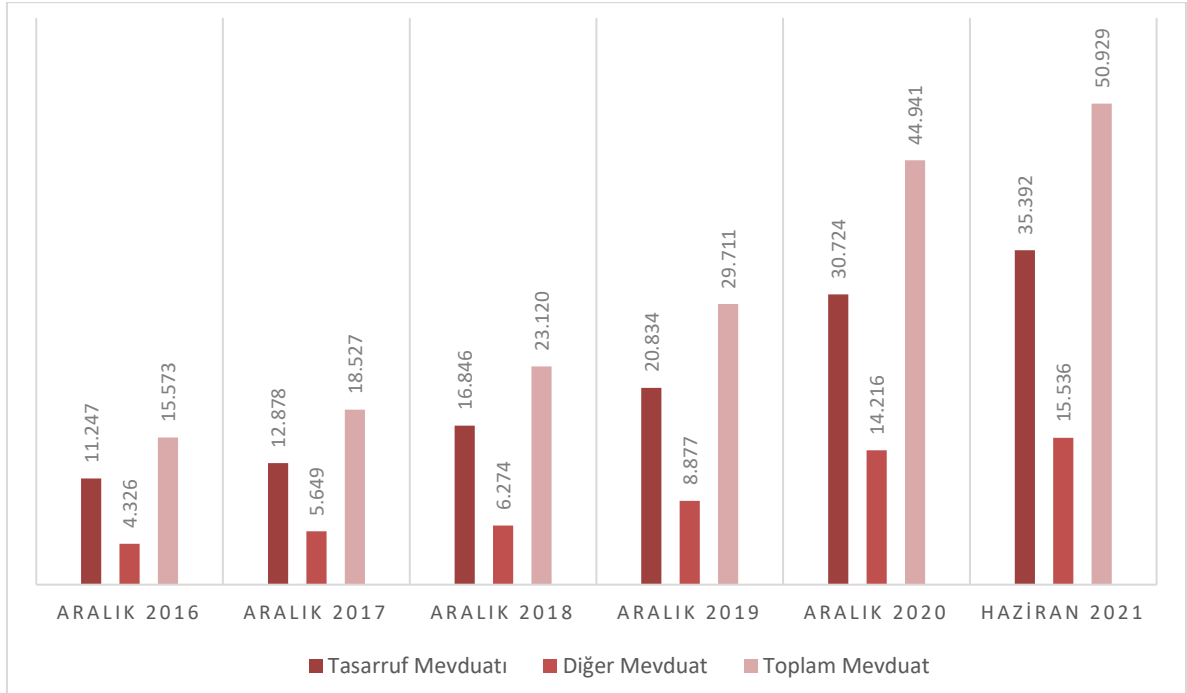
Tablo 2. Toplam Mevduat Konya

KONYA (Milyon TL)							
Yıl	Tasarruf Mevduatı	Tasarruf Mevduatı (TL)	Tasarruf Mevduatı (DTH)	Diğer Mevduat	Diğer Mevduat (TL)	Diğer Mevduat (DTH)	Toplam Mevduat
Aralık 2016	11.247	7.203	4.044	4.326	3.371	954	15.573
Aralık 2017	12.878	7.964	4.914	5.649	4.131	1.517	18.527
Aralık 2018	16.846	8.928	7.918	6.274	3.954	2.319	23.120
Aralık 2019	20.834	10.562	10.271	8.877	5.334	3.543	29.711
Aralık 2020	30.724	11.392	19.331	14.216	6.976	7.240	44.941
Haziran 2021	35.392	14.265	21.127	15.536	8.007	7.529	50.929

Kaynak: BDDK (Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu)

Konya’da 2018 yılı sonu itibariyle 23,1 milyar TL, 2019’da 29,7 milyar TL olan toplam mevduat 2020 yılı sonunda %51,2’lik artış ile 44,9 milyar TL’ye ulaşmıştır.

Grafik 2. Toplam Mevduat- Konya (Milyon TL)

Kaynak: BDDK (Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu)

3. KREDİLER

Toplam nakdi kredi kavramı, nakdi krediler ve takipteki alacakların toplamını ifade etmektedir. Buna göre ülkemizde 2019 yılında toplam kredi stoku 2.805 milyar TL iken 2020 yılında %32,8'lik artışla 3.727 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. 2021 yılının 6 aylık verilerine bakıldığında nakdi krediler toplamı 4.064 milyar TL'dir.

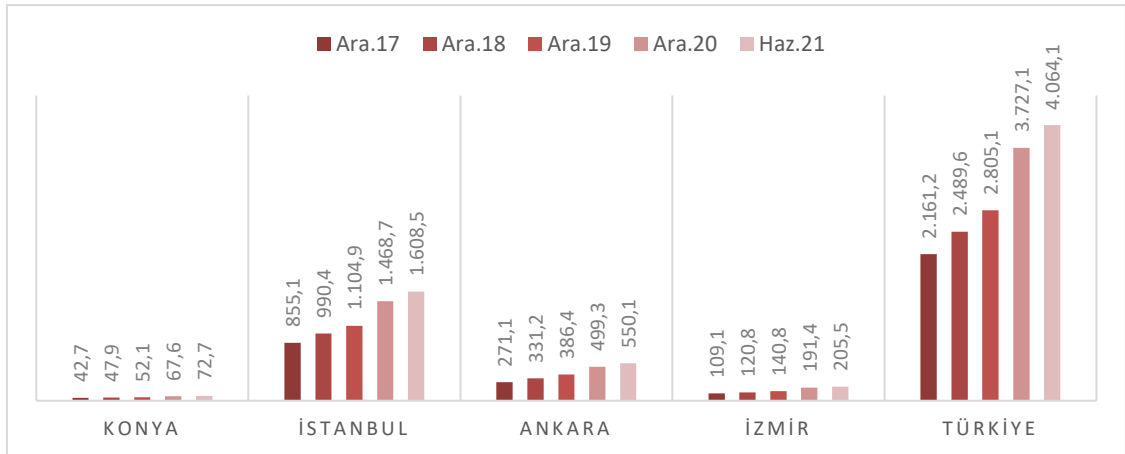
Tablo 3. Toplam Nakdi Krediler

Toplam Nakdi Krediler (Milyon TL)					
	KONYA	İSTANBUL	ANKARA	İZMİR	TÜRKİYE
Aralık 2017	42.723	855.052	271.033	109.173	2.161.241
Aralık 2018	47.981	990.495	331.228	120.840	2.489.670
Aralık 2019	52.141	1.104.903	386.495	140.818	2.805.074
Aralık 2020	67.610	1.468.721	499.342	191.471	3.727.113
Haziran 2021	72.711	1.608.532	550.083	205.557	4.064.157

Kaynak: BDDK (Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu)

Konya'da ise 2018 sonunda 47,9 milyar TL ve 2019 sonunda 52,1 milyar TL ile artış yönlü bir seyir izleyen krediler 2020 yılı sonunda 67,6 milyar TL'ye ulaşmıştır. 2021 yılının ilk 6 ayında ise 72,7 milyar TL ile geçtiğimiz yıllardan daha büyük bir artış yaşanmıştır.

Grafik 3. Toplam Nakdi Krediler (Milyar TL)

Kaynak: BDDK (Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu)

Nakdi krediler Türkiye’de 2017 yılı sonu itibariyle 2.097 milyar TL iken bu rakam 2020 yılında %70,4 artarak 3.574 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. 2021 yılının ilk 6 ayında ise bu tutar 3.914 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

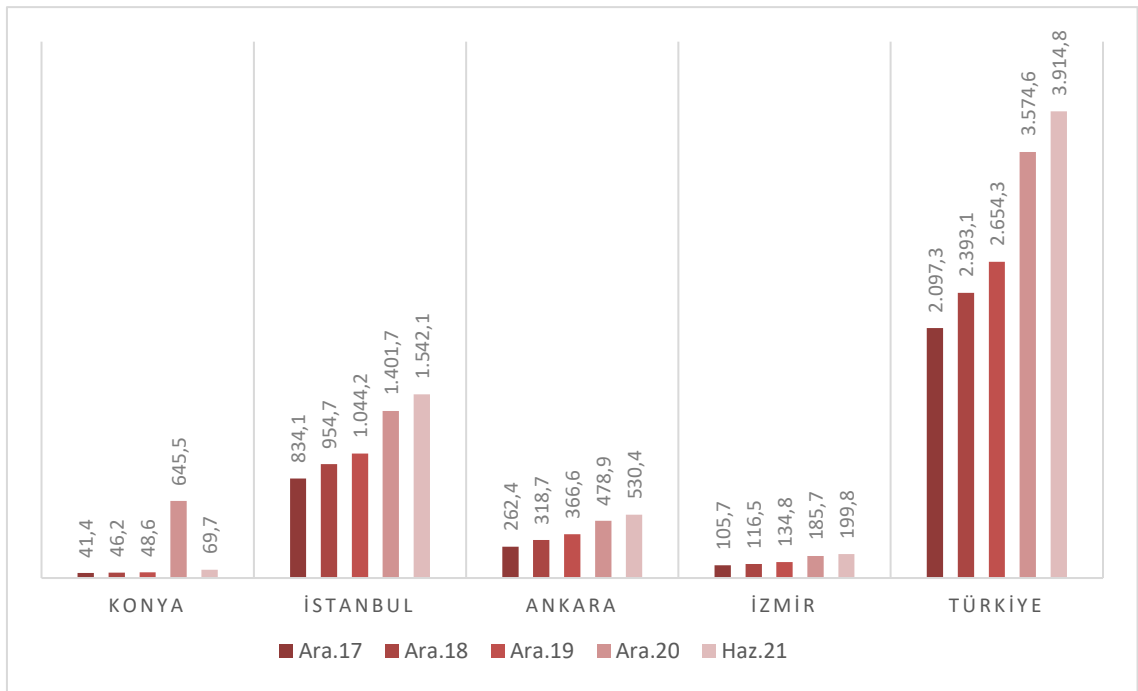
Tablo 4. Nakdi Krediler

Nakdi Krediler (Milyon TL)					
	KONYA	İSTANBUL	ANKARA	İZMİR	TÜRKİYE
Aralık 2017	41.468	834.006	262.483	105.749	2.097.310
Aralık 2018	46.294	954.708	318.727	116.500	2.393.073
Aralık 2019	48.661	1.044.264	366.629	134.824	2.654.376
Aralık 2020	64.583	1.401.732	478.917	185.725	3.574.624
Haziran 2021	69.705	1.542.002	530.444	199.806	3.914.871

Kaynak: BDDK (Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu)

Konya’da ise nakdi kredi rakamları 2018’de 46,2 milyar TL, 2019’da 48,6 milyar TL, 2020’de 64,5 milyar TL iken 2021 yılının ilk 6 ayında ise 2020’ye kıyasla %7,9 artışla 69,7 milyar TL olmuştur. 2020 yılında Konya kullanılan nakdi kredilerde Türkiye’de 8. sırada yer almıştır.

Grafik 4. Nakdi Krediler (Milyar TL)

Kaynak: BDDK (Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu)

4. GAYRİNAKDİ KREDİLER

Türkiye’de gayrinakdi kredi miktarı 2020 yılında 2019 yılındakine oranla %23 artışla 1.002 milyar TL’ye, Konya’da ise yaklaşık %13,2’lik bir artışla 9,3 milyar TL’ye ulaşmıştır.

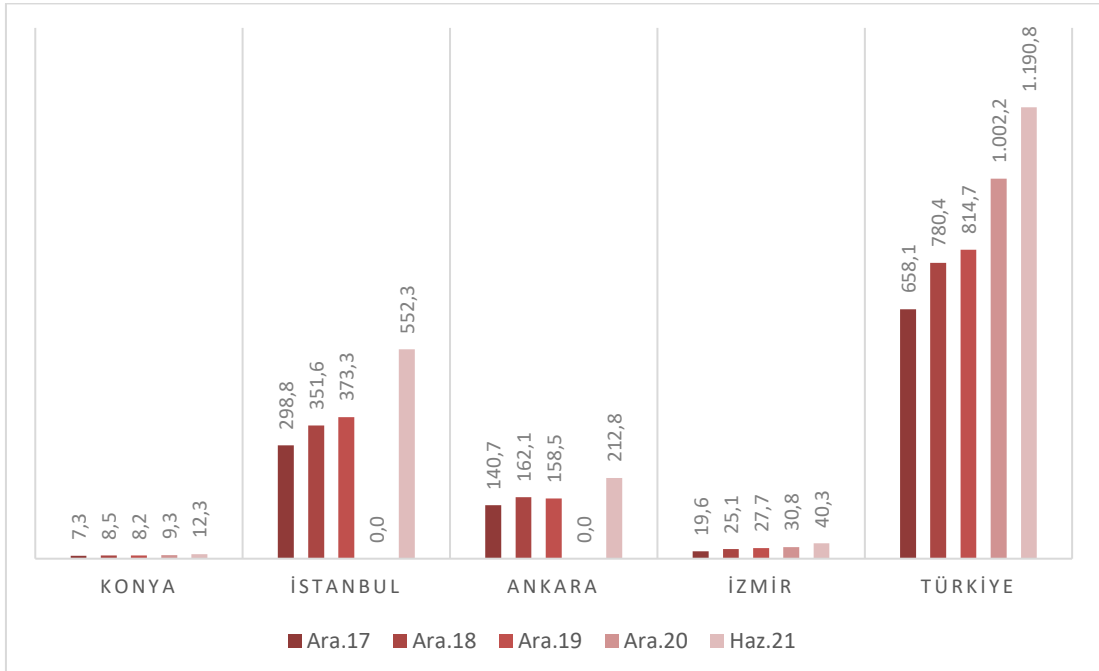
Tablo 5. Gayrinakdi Krediler

Nakdi Krediler (Milyon TL)					
	KONYA	İSTANBUL	ANKARA	İZMİR	TÜRKİYE
Aralık 2017	7.381	298.844	140.775	19.634	658.031
Aralık 2018	8.571	351.685	162.056	25.167	780.468
Aralık 2019	8.287	373.383	158.590	27.764	814.770
Aralık 2020	9.388	489.222	181.108	30.826	1.002.248
Haziran 2021	12.316	552.381	212.827	40.354	1.190.865

Kaynak: BDDK (Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu)

2021 yılının ilk 6 aylık rakamları bir önceki yıllara kıyaslandığında ise gayrinakdi kredilerde ciddi oranda artışlar dikkat çekmektedir.

Grafik 5. Gayrinakdi Krediler (Milyar TL)

Kaynak: BDDK (Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu)

5. TAKİPTEKİ ALACAKLAR

Bankaların bir süredir ödeme alamadığı ve kredinin tamamının ödenmesinden ümidini kesip gözden çıkardığı miktar kadar provizyon ayırması gereken kredi verilerini gösteren takipteki alacaklar Türkiye’de 2019 yılında yaklaşık 151 milyar TL iken, 2020 yılında %1,18 artarak 152,4 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. 2021 yılının ilk 6 ayına bakıldığında ise ülkemizde takipteki alacaklar 149,2 milyar TL gibi yüksek bir rakam ile karşımıza çıkmaktadır.

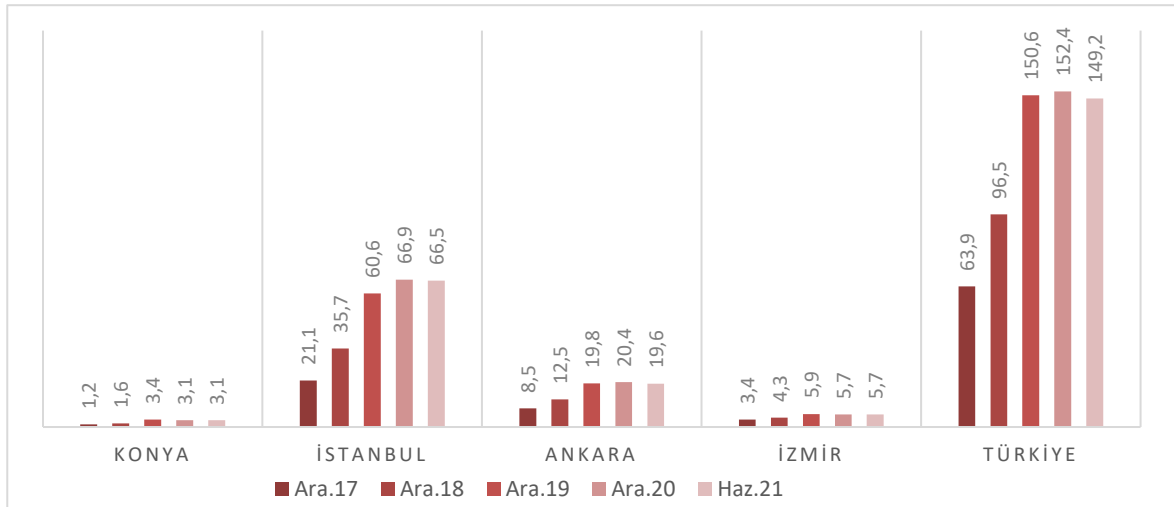
Tablo 6. Takipteki Alacaklar

Takipteki Alacaklar (Milyon TL)					
	KONYA	İSTANBUL	ANKARA	İZMİR	TÜRKİYE
Aralık 2017	1.255	21.045	8.550	3.424	63.931
Aralık 2018	1.687	35.786	12.500	4.339	96.597
Aralık 2019	3.480	60.639	19.865	5.994	150.698
Aralık 2020	3.027	66.989	20.425	5.746	152.489
Haziran 2021	3.006	66.529	19.638	5.750	149.286

Kaynak: BDDK (Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu)

Konya’daki takipteki alacaklara bakıldığında, 2019 yılında bir önceki yıla göre %106,2 artış göstererek 3,4 milyar TL olmuştur. 2021 yılının ilk 6 ayına bakıldığında ise ticari alacaklarda önceki yıllara göre bir artış yaşanacağı beklentisini desteklemektedir.

Grafik 6. Takipteki Alacaklar (Milyar TL)

Kaynak: BDDK (Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu)

6. BİREYSEL KREDİLER

Aşağıdaki tabloda ülkemizde 2017-2021 (6 aylık) döneminde kullanılan bireysel kredi tutarları gösterilmiştir. Yıllara göre bireysel krediler genel anlamda artış göstermiştir.

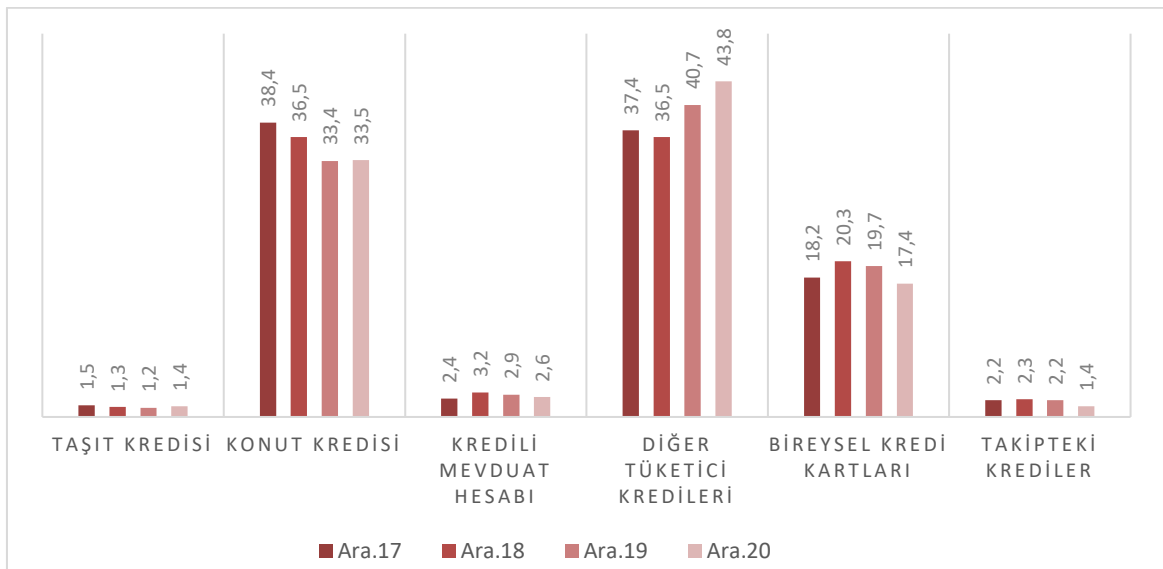
Tablo 7. Bireysel Krediler (Milyon TL)

Bireysel Krediler-Türkiye								
	Taşıtlı Kredisi	Konut Kredisi	Kredili Mevduat Hesabı	Diğer Tüketici Kredileri	Bireysel Kredi Kartları	Takipteki Taşıtlı Kredisi	Takipteki Konut Kredisi	Takipteki Diğer Tüketici Kredileri
Aralık 2017	7.254	191.925	11.846	187.038	91.101	205	812	10.128
Aralık 2018	6.615	188.531	16.392	188.736	104.781	210	981	10.501
Aralık 2019	7.123	199.924	17.333	243.717	117.890	206	1.271	11.871
Aralık 2020	11.847	279.180	21.426	365.310	144.727	151	914	10.549
Haziran 2021	14.971	278.311	26.879	388.880	167.037	140	805	1.225

Kaynak: BDDK (Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu)

Tablo 7'yi daha iyi görmek açısından aşağıdaki grafiği incelemek yerinde olacaktır. Konut kredisi 2020 sonu itibarıyla 279,1 milyar TL iken 2021 yılında yalnızca 6 aylık dönemde 278,3 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 7. Kredilerin Çeşitlerine Göre Dağılımı-Türkiye (%)

Kaynak: BDDK (Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu)

Aşağıdaki tabloda Konya’da 2017-2021 (6 aylık) dönemde bireysel kredi tutarları gösterilmiştir. Yıllara göre bireysel krediler genel anlamda artış göstermiştir.

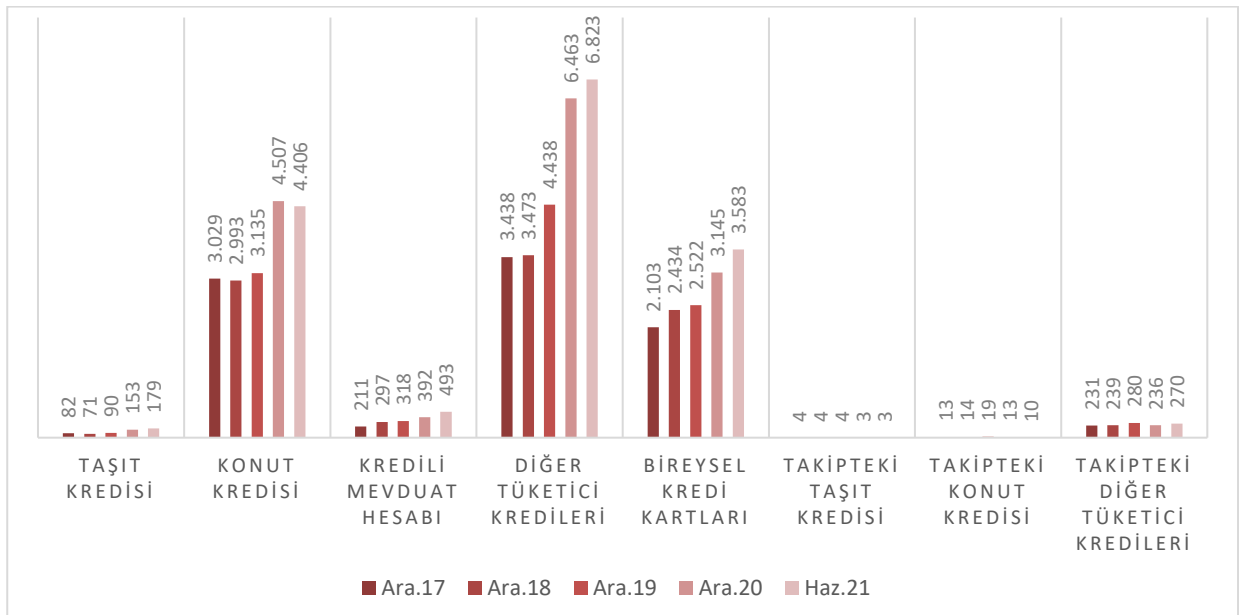
Tablo 8. Kredilerin Çeşitlerine Göre Dağılımı- Konya

Bireysel Krediler-Konya (Milyon TL)								
	Taşıt Kredisi	Konut Kredisi	Kredili Mevduat Hesabı	Diğer Tüketici Kredileri	Bireysel Kredi Kartları	Takipteki Taşıt Kredisi	Takipteki Konut Kredisi	Takipteki Diğer Tüketici Kredileri
Aralık 2017	82	3.029	211	3.438	2.103	4	13	231
Aralık 2018	71	2.993	297	3.473	2.434	4	14	239
Aralık 2019	90	3.135	318	4.438	2.522	4	19	280
Aralık 2020	153	4.507	392	6.463	3.145	3	13	236
Haziran 2021	179	4.406	493	6.823	3.583	3	10	270

Kaynak: BDDK (Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu)

Ülkemizde 2020 yılında kullanılan taşıt kredisi 2019 yılına göre %66 artarak 12 milyar TL olurken bu oran Konya’da %68’e kadar çıkarak toplamda 153 milyon TL taşıt kredisi kullanımına imkân sağlamıştır. Buna karşılık Türkiye’de bu iki yıl arasında takipteki taşıt kredisi oranı %36,4 azalırken; Konya’da bu oran %50,7’lik bir azalış ile karşımıza çıkmaktadır.

Grafik 7. Bireysel Krediler-Konya (Milyon TL)

Kaynak: BDDK (Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu)

7. SONUÇ

Raporda Türk bankacılık sektöründe faaliyet gösteren bankaların, pandemi dönemi ve öncesindeki krediler, takipteki krediler, mevduat verileri analiz edilmiştir. Buna göre;

- Genel anlamda pandeminin ekonomiye olumsuz yansımalarını önlemeye yönelik bankacılık sektörünün katkıları görülmektedir.
- Mevduata bakıldığında; sektörde mevduatın 2019 ve 2020 yıllarında artış gösterdiği anlaşılmaktadır. Bankalardaki mevduatın normale göre artmasının en önemli nedenleri arasında; kullanılan kredilerin artması, takipteki kredilerin azalması, mevcut kredilerin vadelerinin ötelenmesi, pandemi döneminde faaliyet ve harcamalarının azalması gösterilebilir.
- Takipteki kredilere bakıldığında ise yıllara göre göreceli bir azalış dikkat çekmektedir. Bu da pandeminin ekonomiye ve sosyal hayata olumsuz etkisini artırmama yönündeki davranış şekliinden kaynaklandığını düşündürmektedir.
- Gerek ülkemizin gerekse Konya'nın durumuna bakıldığında bireysel kredilerin kullanımı noktasında benzerlik gözlemlenmektedir. Bireysel krediler açısından değerlendirildiğinde taşıt kredisi, konut kredisi, kredili mevduat hesaplarında yıllara göre artış olmuştur. Bunda da bankaların düşük faizli kredi kullandırması ve kredi ödemelerinin ötelenmesinin etkili olduğu düşünülmektedir.

Tüm dünyayı etkisi altına alan ve ekonomilerde derin yaraların açıldığı böylesine bir dönemde ekonomik birimlere gerekli desteğin sürdürülmesi elzemdir.